

4-MAVZU. XAVFLI ONLAYN GURUHLAR VA ZARARLI KONTENTDAN SAQLANISH

Qisqacha mazmuni

Ushbu mavzuda quyidagilar o'rganiladi:

- zararli onlayn guruh va kanallarning asosiy belgilari;
- yoshga mos bo'lmagan, zo'ravonlik va agressiyani targ'ib qiluvchi kontent turlari;
- noma'lum shaxslar bilan yozishish va uchrashuvga chaqirish bilan bog'liq xavflar;
- zararli kontentni bloklash, shikoyat qilish va xavfsiz onlayn muhitni shakllantirish ko'nikmalari.

Internetda har kuni yuzlab xabar, video va postlarga duch kelamiz. Biz qaysi guruhlariga a'zo bo'lsak, qanday kanallarni kuzatsak, fikrlashimiz va kayfiyatimiz ham shunga qarab o'zgarishi mumkin.

Shuning uchun zararli onlayn guruhlar va xavfli kontentdan saqlanish muhim.

Xavfli guruhni qanday aniqlash mumkin?

Quyidagi belgilar guruh yoki kanal xavfli bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi.

1. Agressiya va nafrat

Agar guruhda boshqa millat, din, shaxs yoki guruh vakillarini kamsitish, haqoratlash yoki masxara qilish odatiy holga aylangan bo'lsa, bu zararli muhit hisoblanadi.

Bunday muhit insonning ruhiy holati, xulq-atvori va boshqalarga munosabatiga salbiy ta'sir qilishi mumkin.

2. Xavfli topshiriqlar

Agar guruh administratori o'zingizga yoki boshqalarga zarar yetkazishi mumkin bo'lgan "chelenj", "jasorat sinovi" yoki g'alati topshiriqlarni bajarishni talab qilsa, bunday guruhdan darhol chiqish kerak.

3. Yashirinlik talabi

“Bu guruh haqida hech kimga aytma”, “ota-onang bilmasin”, “bu bizning sirimiz” kabi gaplar manipulyatsiya belgisi bo‘lishi mumkin.

Sog‘lom guruh sizdan xavfli harakatlarni yashirishni talab qilmaydi.

Zararli kontentning ta’siri

Siz ko‘rayotgan kontent ruhiyatingizga ta’sir qiladi.

Zo‘ravonlik, urishish, hayvonlarga zarar yetkazish yoki qonli sahnalar aks etgan videolar “jasorat” belgisi emas. Bunday kontentni doimiy ko‘rish insonni hissiy jihatdan befarqlashtirishi va agressiv munosabatni kuchaytirishi mumkin.

Kattalar uchun mo‘ljallangan yoki jinoyatchilikni targ‘ib qiluvchi materiallar esa dunyoqarashga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin.

Notanish odam — do‘st degani emas

Internetdagi eng katta xatolardan biri — notanish odamni darhol “do‘st” deb qabul qilishdir.

Avatar, profil rasmi yoki yozish uslubiga qarab insonning aslida kimligini aniq bilib bo‘lmaydi. O‘zini tengdoshingizdek ko‘rsatayotgan odam aslida boshqa yoshdagi yoki boshqa niyatdagi shaxs bo‘lishi mumkin.

Agar internetdagi tanishingiz sizni hayotda uchrashishga chaqirsa, bu jiddiy xavf signalidir. Bunday taklifni rad eting va bu haqda ota-onangiz yoki ishonchli kattaga xabar bering.

Hech qachon notanish odam bilan yolg‘iz uchrashmang.

Toza lenta: uch bosqichli qoida

Ijtimoiy tarmoqdagi muhitni xavfsiz saqlash uchun quyidagi qoidalarga amal qiling.

1. Bloklash

Sizga yoqimsiz, qo‘rqinchli yoki haqoratli xabar yozgan odam bilan tortishmang. Uni bloklang.

Bloklash — o‘z xavfsizligingizni himoya qilishdir.

2. Shikoyat qilish

Agar zo‘ravonlik, taqiqlangan kontent yoki tahdidga duch kelsangiz, “Shikoyat qilish” yoki “Report” funksiyasidan foydalaning.

Bu bilan siz nafaqat o‘zingizni, balki boshqa foydalanuvchilarni ham himoya qilasiz.

3. Filtrlash

Faqat foydali, bilim beradigan, ijobiy va ishonchli kanallarga obuna bo‘ling. Salbiy, qo‘rqinchli yoki vaqtni behuda oladigan manbalardan voz keching.

Xulosa

Ijtimoiy tarmoqdagi lenta — sizning shaxsiy axborot hududingiz. Uni zararli va salbiy kontent bilan to‘ldirmang.

Xavfsiz va foydali onlayn muhitni o‘zingiz shakllantiring.